



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.9.2012
COM(2012) 497 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και
καινοτομία: μια στρατηγική προσέγγιση**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2012) 258 final}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ενίσχυση και επικέντρωση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στην έρευνα και
καινοτομία: μια στρατηγική προσέγγιση**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. ΈΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρωτοστατεί παγκοσμίως στην έρευνα και καινοτομία, ευθύνεται για το 24% της παγκόσμιας δαπάνης για έρευνα, το 32% των δημοσιεύσεων υψηλής ολκής και το 32% των αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας, ενώ αντιπροσωπεύει ποσοστό μόλις 7% του πληθυσμού¹.

Ωστόσο, κατά την περασμένη δεκαετία, το τοπίο εξελίχθηκε ταχύτατα. Στην παγκόσμια έρευνα και καινοτομία δέσποζαν μέχρι πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία. Καθώς οι αναδυόμενες οικονομίες συνεχίζουν να ενισχύουν του οικεία συστήματα έρευνας και καινοτομίας, δημιουργείται σταδιακά ένα πολυπολικό σύστημα στο οποίο ασκούν αυξανόμενη επιρροή χώρες όπως η Βραζιλία, η Κίνα, η Ινδία και η Νότια Κορέα. Το μερίδιο των χωρών ΒΡΙΚΑ (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική) στις παγκόσμιες δαπάνες Ε&Α διπλασιάστηκε στο διάστημα μεταξύ 2000 και 2009. Η Ένωση ενδιαφέρεται επίσης ιδιαίτερα για την ανάπτυξη των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας των γειτονικών της χωρών.

Η έρευνα και η καινοτομία αλληλοσυνδέονται όλο και περισσότερο διεθνώς, και σε αυτό συμβάλλουν οι ταχέως αναπτυσσόμενες τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το πλήθος των από κοινού επιστημονικών δημοσιεύσεων στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας και η κινητικότητα των ερευνητών αυξάνονται. Οι οργανισμοί ερευνών ιδρύουν γραφεία στο εξωτερικό και οι επιχειρήσεις επενδύουν σε ξένες χώρες, ιδίως στις αναδυόμενες οικονομίες.

Οι παγκόσμιες προκλήσεις αποτελούν σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για έρευνα και καινοτομία. Ο πλανήτης μας διαθέτει πεπερασμένους πόρους που χρειάζονται τη φροντίδα μας ώστε να παραμείνουν αειφόροι· η κλιματική αλλαγή και οι λοιμώδεις νόσοι δεν σταματούν στα εθνικά σύνορα και χρειάζεται μέριμνα σε παγκόσμιο επίπεδο για την επισιτιστική ασφάλεια. Η Ένωση πρέπει να ενισχύσει τον διάλογο με τους διεθνείς εταίρους ώστε να συγκεντρώσει κρίσιμη μάζα για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων.

Καθώς όλο και μεγαλύτερο μέρος της έρευνας και καινοτομίας διεξάγεται σε τρίτες χώρες², η Ένωση θα χρειαστεί να έχει πρόσβαση στις γνώσεις αυτές. Για να παραμείνει σημαντικός παγκόσμιος παράγοντας, η Ένωση πρέπει να αυτοπροβληθεί ως ελκυστικός τόπος διεξαγωγής έρευνας και καινοτομίας και να αντιμετωπίσει επιτυχώς τον παγκόσμιο ανταγωνισμό για

¹ Περαιτέρω πληροφορίες δίνονται στο συνοδευτικό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας.

² Στην παρούσα ανακοίνωση ως «τρίτη χώρα» θεωρείται η χώρα που δεν είναι κράτος μέλος ούτε χώρα συνδεδεμένη με τα προγράμματα πλαίσια έρευνας, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά.

ταλέντα, προασπίζοντας ταυτόχρονα τα οικονομικά της συμφέροντα, για παράδειγμα ως προς την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Από τη στιγμή που τέθηκαν σε ισχύ η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το θεσμικό πλαίσιο για τη δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή άλλαξε. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για τις Εξωτερικές Υποθέσεις και την Πολιτική Ασφάλειας και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής, εξασφαλίζει τη συνοχή της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Τον Ύπατο Εκπρόσωπο υποβοηθά η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης. Επειδή η έρευνα αποτελεί παράλληλη αρμοδιότητα, η Ένωση και τα κράτη μέλη μεριμνούν για τον συντονισμό των αντίστοιχων δραστηριοτήτων τους ώστε να διασφαλίσουν την αμοιβαία συνοχή των εθνικών πολιτικών με την πολιτική της Ένωσης.

Βάσει αυτού του εξελισσόμενου πλαισίου, των σχετικών δεσμεύσεων της Ένωσης Καινοτομίας³, του πλαισίου για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (EXE)⁴ και των συστάσεων της ενδιάμεσης αξιολόγησης του έβδομου προγράμματος πλαισίου (7ΠΠ)⁵, η Επιτροπή προτείνει μια στρατηγική προσέγγιση για να ενισχυθούν και να εστιαστούν οι δραστηριότητες της Ένωσης όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, συγκεκριμένα με στόχο την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος Ορίζοντας 2020⁶.

2. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Η Ευρώπη έχει μακρά παράδοση στην προώθηση της διακρατικής συνεργασίας στο χώρο της έρευνας. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πυρηνικών Ερευνών (CERN), που ιδρύθηκε το 1954, είναι ένα ερευνητικό κέντρο αριστείας και το μεγαλύτερο εργαστήριο φυσικής των σωματιδίων παγκοσμίως, το οποίο προσελκύει κορυφαίους επιστήμονες.

Από το 1986 οι Συνθήκες αναφέρουν ρητά τη συνεργασία με τρίτες χώρες ως δραστηριότητα καίριας σημασίας για την ερευνητική πολιτική της Ένωσης. Οι δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας έχουν αναπτυχθεί βάσει της ΣΛΕΕ και της συνθήκης Ευρατόμ. Τα προγράμματα πλαίσια κατέστησαν σταδιακά ανοικτά για συμμετοχή τρίτων χωρών, η δε υποστήριξη της διεθνούς συνεργασίας ενσωματώθηκε πλήρως στο πλαίσιο του 7ΠΠ (συμπεριλαμβανομένου και του 7ΠΠ Ευρατόμ). Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) είναι επίσης ανοικτό στη συνεργασία με τρίτες χώρες. Το αποτέλεσμα είναι ότι 6% των συμμετεχόντων στο 7ΠΠ προέρχεται από τρίτες χώρες.

Σημειώθηκε πρόοδος στη βελτιστοποίηση της κλίμακας και της έκτασης των δραστηριοτήτων διεθνούς συνεργασίας. Παραδείγματος χάρι:

- Η Σύμπραξη Ευρωπαϊκών και Αναπτυσσόμενων Χωρών για τις Κλινικές Δοκιμές (EDCTP) αποτελεί σύμπραξη 14 κρατών μελών, της Ελβετίας, της Νορβηγίας και χωρών της υποσαχάριας Αφρικής με στόχο την αντιμετώπιση του HIV/AIDS, της φυματίωσης και της ελονοσίας·

³ COM(2010) 546.

⁴ COM(2012) 392.

⁵ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7

⁶ COM(2011) 809.

- Η Ευρατόμ, η Κίνα, η Ινδία, η Ιαπωνία, η Ρωσία, η Νότια Κορέα και οι ΗΠΑ συνεργάζονται στο πλαίσιο του έργου *ITER* (που υποστηρίζεται από την συμφωνία ευρύτερης θεώρησης μεταξύ Ευρατόμ και Ιαπωνίας) για να αποδείξουν ότι η πυρηνική σύντηξη είναι μια βιώσιμη πηγή ενέργειας του μέλλοντος·
- Οι *δράσεις Μαρία Κιουρί* έχουν μια ισχυρή διεθνή διάσταση. Οι συμμετέχοντες στις εν λόγω δράσεις προέρχονται από 80 διαφορετικές χώρες·
- Το *Κοινό Κέντρο Ερευνών* της Επιτροπής συνεργάζεται με διεθνείς εταίρους σε μεγάλη ποικιλία θεμάτων·
- Η παγκόσμια διασύνδεση των δικτύων έρευνας και εκπαίδευσης που εξασφαλίζεται με το δίκτυο *GEANT* χρηματοδοτείται κατά μεγάλο μέρος από την Ένωση (εν μέρει με τη βοήθεια των μέσων χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας)·
- Η Ένωση, μαζί με 13 άλλες χώρες, στηρίζει το *Επιστημονικό Πρόγραμμα «Ανθρώπινα σύνορα»* για τη χρηματοδότηση της διεθνούς συνεργασίας στη βασική έρευνα.

Αν και αυτή η πρόοδος είναι ευπρόσδεκτη, σε πολλές περιπτώσεις λείπει η κρίσιμη μάζα, ενώ συχνά η στρατηγική που διέπει την ανάπτυξη των δράσεων είναι ασαφής. Αυτό ήταν ένα από τα συμπεράσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του 7ΠΠ που ανέφερε ότι υφίσταται ανάγκη για «εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων διεθνούς συνεργασίας» με εστίαση στην «ισότιμη σύμπραξη με εταίρους εκτός Ευρώπης και σε προγράμματα και δραστηριότητες υψηλού αμοιβαίου ενδιαφέροντος». Η ίδια έκθεση συστήνει τη «συνεκτική στρατηγική ανάπτυξη» της ενωσιακής πολιτικής για τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η διεθνής συνεργασία στην έρευνα και καινοτομία συμβάλλει στις ευρύτερες πολιτικές της Ένωσης, όπως αποτυπώνονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»⁷ στηρίζοντας τους ακόλουθους στόχους:

- α) **Ενίσχυση της αριστείας και της ελκυστικότητας της Ένωσης στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, καθώς και της οικονομικής και βιομηχανικής της ανταγωνιστικότητας** – με τη δημιουργία αμοιβαία επωφελών καταστάσεων και τη συνεργασία βάσει αμοιβαίου οφέλους· με την πρόσβαση σε εξωτερικές πηγές γνώσεων· με την προσέλκυση ταλέντων και επενδύσεων στην Ένωση· διευκολύνοντας την πρόσβαση σε νέες και αναδυόμενες αγορές· και με τη συμφωνία επί κοινών πρακτικών για τη διεξαγωγή ερευνών και την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων·
- β) **Αντιμετώπιση παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων** – με την ταχύτερη ανάπτυξη και διάδοση αποτελεσματικών λύσεων, και με τη βελτιστοποίηση της χρήσης των ερευνητικών υποδομών· και,
- γ) **Στήριξη των πολιτικών εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης** – με τον στενό συντονισμό με τις πολιτικές διεύρυνσης, γειτονίας, εξωτερικού εμπορίου, την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), την πολιτική ανθρωπιστικής

⁷ COM(2010) 2020.

βοήθειας και ανάπτυξης, και καθιστώντας την έρευνα και καινοτομία αναπόσπαστο σκέλος μιας συνολικής δέσμης εξωτερικής δράσης.

Η «**Επιστημονική Διπλωματία**» θα χρησιμοποιήσει τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα και καινοτομία ως μέσο ήπιας δύναμης και μηχανισμό βελτίωσης των σχέσεων με χώρες και περιοχές ζωτικής σημασίας. Παράλληλα, οι καλές διεθνείς σχέσεις δύνανται να διευκολύνουν την αποτελεσματική συνεργασία στην έρευνα και καινοτομία.

Με την παρούσα ανακοίνωση προτείνεται να ενισχυθούν και επικεντρωθούν οι δραστηριότητες της Ένωσης όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας με τη χρήση διττής προσέγγισης **διαφάνειας** που να συμπληρώνεται από **στοχευμένες δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας**, αναπτυγμένες βάσει του κοινού συμφέροντος και του αμοιβαίου οφέλους, της βέλτιστης κλίμακας και έκτασης, της σύμπραξης και της συνέργειας.

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

4.1. Διαφάνεια στη διεθνή συνεργασία

Η Ένωση θα συνεχίσει να συνεργάζεται με χώρες και περιοχές ανά την υφήλιο. Αυτό θα επιτρέψει στους ερευνητές και τους καινοτόμους της Ένωσης να συνεργαστούν με πρωτοβουλία των εμπλεκόμενων παραγόντων με τους ομόλογούς των παγκοσμίως.

- Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 θα είναι πλήρως ανοικτό σε συμμετέχοντες από όλο τον κόσμο⁸.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας και οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie θα λειτουργούν με απόλυτη πρωτοβουλία των ερευνητών και θα είναι ανοικτά σε ερευνητές από τρίτες χώρες.
- Οι δραστηριότητες των ερευνητικών υποδομών θα είναι ιδιαίτερα εστιασμένες στη διεθνή συνεργασία. Η επιμέρους συνιστώσα ηλ-υποδομές έχει εγγενή διεθνή διάσταση λόγω της στήριξης της συνεργασίας με ψηφιακά μέσα.
- Ωστόσο, δεν θα είναι αυτόματα επιλέξιμοι για χρηματοδότηση⁹ όλοι οι συμμετέχοντες τρίτων χωρών. Ο κατάλογος των χωρών που είναι επιλέξιμες για αυτόματη χρηματοδότηση θα είναι περιορισμένος, με συμπλήρωση του υφιστάμενου κριτηρίου επιλογής, που στηρίζεται αποκλειστικά στο κατά κεφαλή ακαθάριστο εθνικό εισόδημα με πρόσθετο κριτήριο βάσει του συνολικού ΑΕΠ, εξαιρουμένων χωρών άνω ενός καθορισμένου ορίου. Έτσι θα αντιμετωπιστεί το γεγονός ότι ορισμένες χώρες έχουν συγκροτήσει την κρίσιμη μάζα που απαιτείται για να συνεργαστούν σε αμοιβαία βάση με την Ένωση. Παρομοίως, όσον αφορά της βιομηχανικές χώρες, η χρηματοδότηση συμμετεχόντων από αυτές θα συνεχίσει να είναι δυνατή σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
- Η πιο περιορισμένη προσέγγιση στην αυτόματη χρηματοδότηση θα αντισταθμιστεί με τις αυξημένες προσπάθειες διευκόλυνσης της χρηματοδότησης των συμμετεχόντων μέσω των εθνικών τους διαύλων.

⁸ COM(2011) 810 άρθρο 6 παράγραφος 1.

⁹ COM(2011) 810 άρθρο 9.

- Η Ένωση θα συνεχίσει να ενθαρρύνει την αμοιβαία πρόσβαση στα προγράμματα τρίτων χωρών. Οι προτάσεις για το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 επιτρέπουν τον περιορισμό του γεωγραφικού πεδίου των προκηρύξεων, για παράδειγμα όταν οι όροι συμμετοχής των νομικών οντοτήτων από τα κράτη μέλη στα προγράμματα της τρίτης χώρας θεωρούνται ότι ζημιώνουν τα συμφέροντα της Ένωσης ή όταν δεν μπορούν να παρασχεθούν ικανοποιητικές εγγυήσεις ασφάλειας¹⁰.
- Η στήριξη στα προγράμματα COST και EUREKA θα ενθαρρύνει τα ευρωπαϊκά δίκτυα ερευνητών να συνεργαστούν με τους ομολόγους των από τρίτες χώρες.

4.2. Στοχευμένες δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας

Η μεγιστοποίηση των επιπτώσεων των διεθνών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, με ταυτόχρονη αποφυγή του πολυδάπανου κατακερματισμού των προσπαθειών, απαιτεί από την Ένωση να συμπληρώσει το άνοιγμα του προγράμματος Ορίζοντας 2020 με στοχευμένες δράσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη κλίμακα και πεδίο εφαρμογής.

4.2.1. Εντοπισμός τομέων διεθνούς συνεργασίας

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 εστιάζει την ενωσιακή χρηματοδότηση για έρευνα και καινοτομία σε περιορισμένο αριθμό κοινωνιακών προκλήσεων και βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες.

Κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων εργασίας για την υλοποίηση του προγράμματος Ορίζοντας 2020 (στα οποία εντάσσεται το πρόγραμμα Ευρατόμ) ζήτημα ζωτικής σημασίας θα αποτελέσει η διεθνής συνεργασία. Θα εντοπιστούν κατά συστηματικό και συνεκτικό τρόπο τομείς συνεργασίας με τρίτες χώρες βάσει ανάλυσης των σχέσεων της Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο σύμφωνα με το ακόλουθο σύνολο κριτηρίων:

- ικανότητα στην έρευνα και καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων, εκροών (δημοσιεύσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, παραπομπές, άδειες χρήσης), ανθρώπινοι πόροι και υποδομές·
- κίνδυνοι και ευκαιρίες για πρόσβαση σε υφιστάμενες, νέες ή αναδυόμενες αγορές και επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα της Ένωσης·
- συμβολή στις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης, όπως αντανακλώνται στους αναπτυξιακούς στόχους της Χιλιετίας, στο πλαίσιο ανάπτυξης μετά το 2015, στο Ρίο+20, στο G20 και στους διεθνείς στόχους των τομεακών πολιτικών· και,
- υφιστάμενο νομικό και διοικητικό πλαίσιο, μεταξύ των διεθνών εταίρων και κατά περίπτωση των κρατών μελών, για την υλοποίηση συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων και των διδαγμάτων από παλαιότερες συνεργασίες.

Αν και υφίστανται επαρκείς αντικειμενικές πληροφορίες για να υποστηριχθεί η ανάλυση του πρώτου κριτηρίου, για τα υπόλοιπα θα απαιτηθεί ποιοτική αξιολόγηση και κρίση. Η συστηματική συλλογή πληροφοριών θα αποτελέσει ουσιαστικό στοιχείο της στρατηγικής προσέγγισης, που θα στηρίζεται ιδίως στο νέο παρατηρητήριο έρευνας και καινοτομίας που συγκροτεί η Επιτροπή. Θα περιλαμβάνει διαβουλεύσεις σε βάθος με εμπλεκόμενους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης και της βιομηχανίας.

¹⁰ COM(2011) 810 άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3, και άρθρο 8 παράγραφος 5.

Η ενισχυμένη διάσταση καινοτομίας θα συνεπάγεται τη διαμόρφωση επαρκών συνθηκών πλαισίου και συνθηκών ισότιμου ανταγωνισμού, καθώς και δραστηριότητες που καλύπτουν τομείς όπως η συλλογή πληροφοριών, η κατανόηση των επιμέρους πολιτικών, η ανταλλαγή εμπειριών, ο εντοπισμός βέλτιστων πρακτικών, η παροχή πληροφοριών και βοήθειας, καθώς και η δικτύωση μεταξύ φορέων έρευνας και καινοτομίας για την υποστήριξη της προσαρμογής και της αφομοίωσης της υφιστάμενης τεχνολογίας σε νέες αγορές, και – σε περιορισμένες περιπτώσεις – της επίδειξης και πιλοτικών έργων. Οι προσπάθειες θα εστιαστούν περισσότερο σε δραστηριότητες που έχουν εμπορική εφαρμογή ή σχετίζονται με την καινοτομία. Αυτό θα απαιτήσει την εξισορρόπηση μεταξύ της συνεργασίας με τρίτες χώρες για την από κοινού προώθηση των επιστημονικών γνώσεων και την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων με ταυτόχρονη διασφάλιση των συμφερόντων των ενωσιακών επιχειρήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο θα εξασφαλιστεί η δίκαιη και ισότιμη αντιμετώπιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για να αποφευχθεί η ανεξέλεγκτη απώλεια ενωσιακής τεχνογνωσίας.

Γενικότερα, οι καλές συνθήκες πλαίσιο σχετικά με την καινοτομία έχουν πολύ μεγάλη σημασία προκειμένου η Ένωση να συμμετάσχει αποτελεσματικά σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε διεθνές επίπεδο. Για παράδειγμα, η άρση συγκεκριμένων εμπορικών φραγμών παραμένει θεμέλιος λίθος της σχέσης της Ένωσης με τρίτες χώρες¹¹.

4.2.2. Κατάρτιση πολυετών χαρτών πορείας για τη συνεργασία με σημαντικές χώρες και περιοχές εταίρους

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια, σημείο εκκίνησης της στρατηγικής προσέγγισης θα αποτελέσει ο εντοπισμός τομέων για στοχοθετημένες δράσεις διεθνούς συνεργασίας. Η ευέλικτη διαφοροποίηση των χωρών και των περιοχών εταίρων θα επιτρέψει πρόσθετη επικέντρωση – ιδίως όσον αφορά τις επιλογές χρηματοδότησης – συνεκτιμώντας επίσης ότι κάθε δεδομένη χώρα μπορεί να ενταχθεί σε μία ή περισσότερες ομάδες, ανάλογα με τα ισχυρά της σημεία στην έρευνα και καινοτομία. Στις προτάσεις για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ομάδες χωρών:

- **Χώρες ΕΖΕΣ, χώρες διεύρυνσης της ΕΕ και χώρες που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας**, όπου το ενδιαφέρον θα εστιαστεί στην ενίσχυση της ενοποίησης – ή της ευθυγράμμισης – με τον ευρωπαϊκό χώρο έρευνας, συμπεριλαμβανομένης και της ενδεχόμενης σύνδεσής τους με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Για τις χώρες της Πολιτικής Γειτονίας αυτό θα συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός «κοινού χώρου γνώσεων και καινοτομίας», συμπεριλαμβανομένης και της βελτίωσης των ικανοτήτων στους τομείς της έρευνας και καινοτομίας στις εν λόγω χώρες. Η συνεργασία θα πραγματοποιείται σε στενό συντονισμό με τα χρηματοδοτικά μέσα των πολιτικών διεύρυνσης και γειτονίας, όπως υπογραμμίστηκε στο πρόσφατο συνέδριο σχετικά με την ανανεωμένη Ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση στην έρευνα και καινοτομία. Για τη δεύτερη περίπτωση ετοιμάζεται ειδική επακόλουθη δράση.
- **Βιομηχανικές χώρες και αναδυόμενες οικονομίες**, όπου ο κύριος στόχος θα είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης, για την από κοινού αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων μέσω κοινών καινοτόμων λύσεων και η ανάπτυξη βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής μέσω της πρόσβασης σε νέες πηγές γνώσεων. Αυτό θα εξασφαλίσει στον ιδιωτικό τομέα της Ένωσης επιχειρηματικές ευκαιρίες και

¹¹ COM(2012) 70.

πρόσβαση σε νέες αγορές. Θα ενισχυθεί επίσης η διάσταση της καινοτομίας, όπως συμβαίνει για παράδειγμα μέσω της υπερατλαντικής σύμπραξης καινοτόμων δράσεων ή της Ινδοευρωπαϊκής σύμπραξης για έρευνα και καινοτομία.

- **Αναπτυσσόμενες χώρες**, όπου θα δοθεί έμφαση στη συμπλήρωση των πολιτικών και μέσων εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης μέσω της διαμόρφωσης εταιρικών σχέσεων – ιδίως συμπράξεων μεταξύ δύο περιφερειών – για την ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης των εν λόγω περιοχών και την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η πράσινη οικονομία, οι δράσεις για το κλίμα, η βελτιωμένη γεωργία, η επισιτιστική ασφάλεια και η υγεία. Αυτό περιλαμβάνει τη στήριξη των αναπτυξιακών στόχων της Χιλιετίας – και των ενδεχόμενων διαδόχων τους – την ενίσχυση της στραμμένης προς τη ζήτηση έρευνας και καινοτομίας για την ανάπτυξη, και την υλοποίηση του αποτελέσματος της συνδιάσκεψης Ρίο+20, π.χ. μέσω της μεταφοράς τεχνολογιών για το κλίμα.

Με τον συστηματικό εντοπισμό ευκαιριών, σε συνδυασμό με τη διαφοροποίηση ανάλογα με τις ομάδες χωρών, θα υποστηριχθεί η κατάρτιση **πολυετών χαρτών πορείας για τη συνεργασία με χώρες και περιοχές εταίρους καίριας σημασίας**.

5. ΈΝΑ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥΣ ΜΕΣΩΝ

5.1. Πολιτικός διάλογος

Η Ένωση έχει συνάψει συμφωνίες επιστημονικής και τεχνικής συνεργασίας με 20 χώρες βάσει της ΣΛΕΕ, και με 15 χώρες βάσει της συνθήκης Ευρατόμ. Η επιστήμη και τεχνολογία αποτελεί επίσης συχνά σημαντικό μέρος ευρύτερων διαλόγων πολιτικής, όπως οι συμφωνίες σύμπραξης και συνεργασίας και άλλες διεθνείς συμφωνίες πλαίσια.

Οι συμφωνίες Ε&Τ θα αποτελέσουν σημαντικούς φορείς για τον καθορισμό και την υλοποίηση των πολυετών χαρτών πορείας. Όπου είναι πρόσφορο, θα εξελιχθούν σε στρατηγικές μακροπρόθεσμες συμπράξεις, συμπεριλαμβανομένης συμφωνίας για τις προτεραιότητες που θα πρέπει να επιδιωχθούν. Θα πρέπει επίσης να προωθούν την δίκαιη και ισότιμη αντιμετώπιση της μεταφοράς πνευματικής ιδιοκτησίας και γνώσεων. Παρόμοια προσέγγιση θα ακολουθηθεί σε περιφερειακό επίπεδο, για παράδειγμα για τις εταιρικές σχέσεις με τις Μεσογειακές χώρες, την Ένωση κρατών της νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής.

5.2. Συλλογή πληροφοριών

Για την υλοποίηση της στρατηγικής προσέγγισης απαιτούνται αντικειμενικές πληροφορίες. Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών, όπως¹²:

- δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας που χρηματοδοτούνται μέσω της Ένωσης και απόηχός τους·
- πολιτικές και προγράμματα διεθνούς συνεργασίας των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών, καθώς και τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες των οικείων συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, βάσει των οποίων τα κράτη μέλη και οι

¹² Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στο συνοδευτικό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας.

συνδεδεμένες χώρες θα ενθαρρυνθούν να ανταλλάξουν μεταξύ τους, μέσω του Στρατηγικού Φόρουμ για τη διεθνή επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία (SFIC), πληροφορίες που προέρχονται από τα εθνικά προγράμματα καταγραφής·

- πολιτικές και προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς των συνιστώσας, τρίτων χωρών, καθώς και ισχυρά σημεία και αδυναμίες των οικείων συστημάτων·
- δραστηριότητες ανάλυσης προοπτικών, για τον εντοπισμό αναδυόμενων προκλήσεων, μελλοντικών αγορών και τάσεων.

Για τη συλλογή πληροφοριών θα αξιοποιηθούν οι αντιπροσωπείες της Ένωσης και οι επιστημονικοί σύμβουλοι της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, καθώς και το νέο παρατηρητήριο έρευνας και καινοτομίας.

5.3. Χρηματοδοτικά μέσα

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα αποτελέσει το κύριο μέσο υλοποίησης των δράσεων διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και καινοτομία της Ένωσης, με συμπληρωματική χρηματοδότηση, όπου απαιτείται, από εθνικούς πόρους.

Οι πολυετείς χάρτες πορείας θα υλοποιηθούν με στοχευμένες δραστηριότητες αξιοποιώντας τα ακόλουθα μέσα:

- έργα έρευνας και καινοτομίας στα οποία απαιτείται ή/και συνεκτιμάται κατά την αξιολόγηση η συμμετοχή οντοτήτων τρίτων χωρών·
- ηπιότερες μορφές συνεργασίας, όπως η δικτύωση μεταξύ έργων, ομαδοποιήσεων ή/και διαχειριστών προγραμμάτων·
- κοινές πρωτοβουλίες με τη συμμετοχή της Ένωσης και διεθνών εταίρων:
 - συντονισμένες προκηρύξεις: που δημοσιεύονται και αξιολογούνται παράλληλα στην Ένωση και την τρίτη χώρα·
 - κοινές προκηρύξεις: δημοσιεύονται, αξιολογούνται, επιλέγονται και χρηματοδοτούνται από κοινού από την Ένωση και την τρίτη χώρα·
 - συμμετοχή της Ένωσης στη χρηματοδότηση προγραμμάτων τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών για την κάλυψη της συμμετοχής οντοτήτων της Ένωσης στα εν λόγω προγράμματα· και,
 - ειδικές πρωτοβουλίες που απαιτούν κοινή χρηματοδότηση από την Ένωση, τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες ή/και τρίτες χώρες για να εξασφαλιστεί βέλτιστο επίπεδο και έκταση, και υλοποιούνται μέσω δράσεων ERA-NET, άρθρου 185 ή με άλλα μέσα.

Οι προτάσεις του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»¹³ περιλαμβάνουν διατάξεις για την κατάρτιση και υποβολή οριζόντιων δραστηριοτήτων, όπως η διεθνής συνεργασία, κατά

¹³ Άρθρο 13 του κανονισμού για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και άρθρο 5 παράγραφος 6 του Ειδικού Προγράμματος.

συνεκτικό τρόπο. Η Επιτροπή σκοπεύει να ενσωματώσει τις εν λόγω διατάξεις στο πρόγραμμα εργασιών και στη δομή των επιτροπών του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

5.4. Συντονισμός με άλλες πολιτικές και διεθνή φόρα

5.4.1. Πολιτικές και μέσα της Ένωσης

Οι δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και καινοτομία θα αναπτυχθούν σε στενό συντονισμό με τις πολιτικές εξωτερικών σχέσεων και τα αντίστοιχα μέσα της Ένωσης¹⁴. Αυτό θα περιλαμβάνει επίσης ενσωμάτωση της έρευνας και καινοτομίας σε όλες τις άλλες πολιτικές με έντονη διεθνή διάσταση, όπως το εξωτερικό εμπόριο, η ΚΕΠΠΑ, το περιβάλλον και η ενέργεια, και την αξιοποίηση συνεργιών με την διεθνή συνεργασία στον τομέα της ανωτάτης εκπαίδευσης όπως προτείνεται στο πρόγραμμα «Erasmus για όλους»¹⁵. Συνεπώς, η κατάρτιση των πολυετών χαρτών πορείας για τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα και καινοτομία πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο στενού συντονισμού με τις γενικές εξωτερικές στρατηγικές ανά χώρα και την εξωτερική διάσταση των εσωτερικών πολιτικών της Ένωσης.

Οι πολιτικές εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης θα συμβάλουν στην οικοδόμηση ερευνητικής ικανότητας στις χώρες της διεύρυνσης και στις γειτονικές και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η χρηματοδότηση της έρευνας και καινοτομίας θα εστιαστεί στην αριστεία, συμβάλλοντας έτσι στην εξεύρεση καινοτόμων λύσεων για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω χώρες. Με τον τρόπο αυτό θα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων των αναπτυξιακών πολιτικών της Ένωσης, για παράδειγμα μέσω: μελλοντοστραφών δραστηριοτήτων και κοινωνικοοικονομικής έρευνας για τον εντοπισμό συγκεκριμένων προκλήσεων· έρευνας και καινοτομίας αιχμής για την ανάπτυξη τοπικά εφαρμόσιμων λύσεων· ή με την υποστήριξη της προσαρμογής και της μεταφοράς υφιστάμενων τεχνολογιών. Αυτό θα συμπληρωθεί με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη.

5.4.2. Διεθνείς οργανισμοί και πολυμερή φόρα

Οι διεθνείς οργανισμοί και τα πολυμερή φόρα παίζουν ρόλο ζωτικής σημασίας στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Οι προσπάθειες της επιτροπής Επιστημονικής και Τεχνολογικής Πολιτικής και του Παγκόσμιου επιστημονικού φόρουμ του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως (ΟΟΣΑ) εστιάζονται στη βελτίωση της διακυβέρνησης των παγκόσμιων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας. Τα Ηνωμένα Έθνη και άλλοι οργανισμοί, όπως η UNESCO, η Διακυβερνητική επιτροπή για την κλιματική αλλαγή, η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, η Διακυβερνητική επιτροπή για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος, ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας και η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση των θεματολογίων της παγκόσμιας έρευνας.

Η Διεθνής Οργάνωση Ενέργειας και ο Οργανισμός Πυρηνικής Ενέργειας (στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ), ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας, το Διεθνές Φόρουμ Generation IV και ο Διεθνής οργανισμός ενέργειας σύντηξης ITER προωθούν τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας. Παγκόσμια και περιφερειακά ιδρύματα όπως η Συμβουλευτική Ομάδα για τη Διεθνή Γεωργική Έρευνα, το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Γεωργική Έρευνα και το Φόρουμ Γεωργικής Έρευνας στην Αφρική δραστηριοποιούνται στον τομέα της γεωργίας.

¹⁴ COM (2011) 865.

¹⁵ COM (2011) 788.

Η ομάδα Carnegie που συγκροτήθηκε υπό την αιγίδα των G8/G20, παρέχει μοναδικό βήμα για συζητήσεις υψηλού επιπέδου σε θέματα έρευνας και καινοτομίας.

Η Επιτροπή σκοπεύει να αναβαθμίσει τη δέσμευσή της στους εν λόγω οργανισμούς, αφενός για να επιτρέψει στην Ένωση να ασκήσει μεγαλύτερη επιρροή στις δραστηριότητές τους, ιδίως στους τομείς στους οποίους η Ένωση είναι μείζων χορηγός και αφετέρου για να τους δώσει ισχυρότερη φωνή στη διαμόρφωση του ενωσιακού θεματολογίου. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ένωση θα πρέπει να προσπαθήσει να εξασφαλίσει ότι η συμμετοχή της είναι ανάλογη με τις αρμοδιότητές που της αναθέτουν οι Συνθήκες. Η περαιτέρω ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης με ευρωπαϊκές διακυβερνητικές πρωτοβουλίες, όπως το EUREKA και το COST, και οργανισμούς, όπως ο EIROForum¹⁶, θα συμβάλλουν στον καλύτερο συντονισμό και την αποτελεσματικότερη χρήση των ευρωπαϊκών πόρων.

6. ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Με βάση τις οικείες αρχές για την εξωτερική δράση (άρθρο 21 ΣΛΕΕ), η Ένωση έχει τη δυνατότητα να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην προώθηση κοινών αρχών για τη διεξαγωγή διεθνώς δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας ώστε να δημιουργηθεί ένας χώρος με συνθήκες ισότιμου ανταγωνισμού στον οποίο οι ερευνητές και οι καινοτόμοι από όλο τον κόσμο θα νοιώθουν άνετα να συνεργαστούν μεταξύ τους. Οι εν λόγω αρχές θα καλύπτουν ζητήματα όπως η υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία, η ερευνητική ακεραιότητα, η εξέταση των προτάσεων από ομότιμους, η προώθηση του ρόλου των γυναικών στην επιστήμη και της διάστασης του φύλου στην έρευνα και καινοτομία, οι σταδιοδρομίες στη έρευνα (με βάση την Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή και τον Κώδικα δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών)¹⁷, τη δίκαιη και ισότιμη αντιμετώπιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και την ανοικτή πρόσβαση στις δημοσιεύσεις της έρευνας που χρηματοδοτείται από δημόσια κονδύλια.

Ένα βήμα έχει συντελεστεί με την ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έρευνας, ενός εθελοντικού βήματος που συγκροτήθηκε για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη θέσπιση κοινών αρχών στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας. Άλλες πρωτοβουλίες βρίσκονται σε εξέλιξη σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Η ομάδα Carnegie έχει εργαστεί για την κατάρτιση κοινών αρχών όσον αφορά την κατασκευή ερευνητικών υποδομών μεγάλης κλίμακας. Σχετικά με την ανοικτή πρόσβαση, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση¹⁸ το 2007 και πρόσφατα μια επακόλουθη ανακοίνωση και σύσταση¹⁹.

Τα ζητήματα αυτά έχουν επίσης συζητηθεί ευρέως σε διεθνές επίπεδο σε διμερή και πολυμερή φόρα. Η τάση προς την ανοικτή πρόσβαση αποτελεί παγκόσμια προσπάθεια, γεγονός που αποδεικνύεται από τη συμμετοχή της UNESCO στην προώθησή της²⁰ και από τη δήλωση του ΟΟΣΑ σχετικά με την πρόσβαση σε ερευνητικά δεδομένα που έχουν χρηματοδοτηθεί από δημόσια κονδύλια²¹. Παρομοίως, η δήλωση της Σιγκαπούρης σχετικά με την ερευνητική ακεραιότητα αντιπροσωπεύει την πρώτη διεθνή προσπάθεια να ενθαρρυνθεί η

¹⁶ <http://www.eiroforum.org>

¹⁷ E(2005) 576 τελικό.

¹⁸ COM (2007) 56.

¹⁹ COM(2012)401 και C(2012)4890.

²⁰ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/open_access_to_scientific_information_policy_guidelines_for_open_access_released/

²¹ <http://www.oecd.org/dataoecd/9/61/38500813.pdf>

ανάπτυξη παγκόσμιων πολιτικών, κατευθυντηρίων γραμμών και κωδίκων δεοντολογίας για την ενίσχυση της ακεραιότητας στην έρευνα²².

7. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Οι δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας της Ένωσης και των κρατών μελών πρέπει να χαρακτηρίζονται από συνέπεια και να αλληλοσυμπληρώνονται. Η εμβάθυνση και ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών θα αποτελέσει συνεπώς σημαντικό στοιχείο της στρατηγικής προσέγγισης.

Σημασία θα έχει επίσης η ανάπτυξη ισχυρότερης και συστηματικότερης αλληλεπίδρασης με τους κύριους παράγοντες του τομέα έρευνας και καινοτομίας. Αυτό θα περιλάβει καλύτερη ευθυγράμμιση με τις προτεραιότητες διεθνούς συνεργασίας φορέων όπως η βιομηχανία, τα πανεπιστήμια και οι οργανισμοί ερευνών, αλλά και με τις προτεραιότητες των πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού, των ευρωπαϊκών τεχνολογικών βάθρων και των ευρωπαϊκών συμπράξεων καινοτομίας.

Το στρατηγικό φόρουμ για τη διεθνή συνεργασία E&T (SFIC) έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση των προτεραιοτήτων διεθνούς συνεργασίας των κρατών μελών και ιδίως των εθνικών και περιφερειακών οργανισμών χρηματοδότησης, μέσω της ανάπτυξης πιλοτικής πρωτοβουλίας με την Ινδία και της διερεύνησης των προτεραιοτήτων συνεργασίας με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Οι ανωτέρω προσπάθειες πρέπει να ενισχυθούν δεδομένου ότι οι δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας των κρατών μελών διέπονται κυρίως από εθνικούς προβληματισμούς αντί να αναπτύσσονται προτεραιότητες και στρατηγικές από κοινού με την Ένωση και τα κράτη μέλη της. Ειδικότερα:

- Τα κράτη μέλη θα εμπλακούν στον εντοπισμό των τομέων της διεθνούς συνεργασίας και την κατάρτιση των πολυετών χαρτών πορείας·
- Η υλοποίηση των εν λόγω χαρτών πορείας θα περιλάβει την κατάρτιση στρατηγικών θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας από κοινού μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών και τη στενή συμμετοχή των κρατών μελών στην υλοποίησή τους·
- Η δέσμευση του προγράμματος «Ένωση Καινοτομίας» για την κατάρτιση κοινών κατευθυντηρίων γραμμών για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες επί θεμάτων όπως η χορήγηση επιστημονικής θεώρησης διαβατηρίου, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, οι ηθικές αρχές στην έρευνα, η εισαγωγή και εξαγωγή επιστημονικών δειγμάτων και εξοπλισμού, η αμοιβαιότητα όσον αφορά τη φορολογία, θα αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης. Αυτό περιλαμβάνει αξιοποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών του EXE σχετικά με τη διαχείριση της πνευματικής ιδιοκτησίας σε συμφωνίες διεθνούς συνεργασίας όπως έχουν εκδοθεί από την ομάδα μεταφοράς γνώσεων του EXE.

²²

<http://www.singaporestatement.org/>

8. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ, ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1. Υλοποίηση και διακυβέρνηση

Η υλοποίηση της στρατηγικής θα ευθυγραμμιστεί στενά με τη διαδικασία προγραμματισμού του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» συμπεριλαμβανομένης και της παρουσίας των πολυετών χαρτών πορείας κατά συνεκτικό τρόπο στα προγράμματα εργασιών.

Αν και η κατάρτιση και υλοποίηση των πολυετών χαρτών πορείας για κάθε κοινωνική πρόκληση και ευρείας εφαρμογής και βιομηχανική τεχνολογία θα συνεχίσει να εμπίπτει στην αρμοδιότητα της αντίστοιχης επιτροπής, στην επιτροπή του οριζοντίου προγράμματος «Ορίζοντας 2020» θα ανατεθεί η καθοδήγηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της συνολικής προσέγγισης όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία. Το στρατηγικό φόρουμ για τη διεθνή συνεργασία E&T (SFIC) θα συνεχίσει να παίζει το ρόλο του στην προώθηση της συνέπειας μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών και της Ένωσης.

Σημείο διαρκούς προσοχής θα αποτελέσει επίσης η κοινοποίηση σε ένα ευρύτερο κοινό της αξίας της διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και καινοτομία. Αξιοποιώντας τις θετικές εμπειρίες από το Έτος Επιστημών EE-ASEAN το 2012, η Επιτροπή προτείνει τη διοργάνωση έτους Επιστημών ανά διετία με εναλλασσόμενη χώρα και περιοχή εταίρο.

8.2. Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Η Επιτροπή θα υποβάλλει έκθεση ανά διετία σχετικά με την υλοποίηση της στρατηγικής. Στην εν λόγω έκθεση θα παρουσιάζεται η εξέλιξη και η υλοποίηση των πολυετών χαρτών πορείας. Θα αξιολογείται η πρόοδος και ο αντίκτυπος βάσει καταλόγου δεικτών που περιλαμβάνονται στο συνοδευτικό υπηρεσιακό έγγραφο εργασίας. Η πρώτη έκθεση θα παρουσιαστεί στις αρχές του 2014.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η νέα στρατηγική προσέγγιση της διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και καινοτομία θα χαρακτηρίζεται από:

- Το πλήρες άνοιγμα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» σε συμμετέχοντες από τρίτες χώρες, που θα επιτρέψει στους ευρωπαίους ερευνητές να συνεργαστούν με τους καλύτερους εγκεφάλους ανά την υφήλιο·
- Στοχευμένες δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας με την κλίμακα και έκταση που είναι αναγκαία για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου·
- Κατάρτιση πολυετών χαρτών πορείας για τη συνεργασία με σημαντικές χώρες και περιοχές εταίρους·
- Ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και συναφών εμπλεκόμενων παραγόντων·
- Προώθηση κοινών αρχών για τη διεξαγωγή δράσεων διεθνούς συνεργασίας στην έρευνα και καινοτομία·

- Ενίσχυση του ρόλου της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και τα πολυμερή φόρα·
- Ενίσχυση της υλοποίησης, της διακυβέρνησης, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης.